

**Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Криворізький державний педагогічний університет
Інститут педагогіки НАПН України**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**НАСТУПНІСТЬ У НАВЧАННІ
МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ РЕФОРМИ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ:
РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**

27 березня 2025 року

**Одеса
2025**

*Друкується згідно з рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 16 від 29 травня 2025 року*

Програмний комітет:

Акірі Іон	доктор фізико-математичних наук (м. Кишинів, Республіка Молдова)
Акуленко І. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Бурда М. І.	доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України (м. Київ, Україна);
Лодатко Є. О.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна)
Лов'янова І. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Кривий Ріг, Україна)
Матяш О. І.	доктор педагогічних наук, професор (м. Вінниця, Україна)
Онопрієнко О. В.	доктор педагогічних наук, ст. науковий співробітник, член-кореспондент НАПН України (м. Київ, Україна)
Романишин Р. Я.	доктор педагогічних наук, професор (м. Івано-Франківськ, Україна)
Скворцова С. О.	доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України (м. Одеса, Україна)
Тарасенкова Н. А.	доктор педагогічних наук, професор (м. Черкаси, Україна);
Чашечникова О. С.	доктор педагогічних наук, професор (м. Суми, Україна);
Швець В. О.	кандидат педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)
Школьний О. В.	доктор педагогічних наук, професор (м. Київ, Україна)

Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи: збірник тез доповідей за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції, 25 березня 2025 р. / Міністерство освіти і науки України, ДЗ «ПНПУ імені К.Д. Ушинського» [та ін.]. Одеса, 2025. – 232 с.

До збірника увійшли результати наукових досліджень учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції «Наступність у навчанні математики в умовах реформи загальної середньої освіти: реалії та перспективи» за такими напрямками: наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять дошкільників та першокласників; наступність у формуванні предметної математичної компетентності в початковій та базовій середній освіті; наступність у навчанні математики в базовій середній та профільній середній освіті; проблеми реалізації наступності у навчанні математичних дисциплін здобувачів фахової передвищої та вищої освіти; підготовка вчителя до реалізації принципу наступності у навчанні математики між різними рівнями освіти.

Для викладачів закладів вищої освіти, науковців, вчителів і здобувачів вищої освіти.

Матеріали подаються в авторській редакції

<i>Семенець С. П.</i>	46
Математичні здібності як внутрішній прояв математичної компетентності здобувачів освіти	

СЕКЦІЯ 1.

НАСТУПНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ У ФОРМУВАННІ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ І ПОНЯТЬ У ДОШКІЛЬНИКІВ ТА ПЕРШОКЛАСНИКІВ

<i>Бальоха А. С.</i>	49
Використання Блоків Дьсенша у процесі пізнання природного довкілля вихованцями старшої групи	
<i>Березовська Л. І.</i>	51
Забезпечення наступності в логіко-математичному розвитку дітей дошкільного та молодшого шкільного віку	
<i>Верещак Є. О.</i>	54
Вплив наступності у формуванні математичних уявлень на розвиток самооцінки дошкільників і першокласників	
<i>Гришина М. Ю.</i>	56
Вплив математичної підготовки дошкільників на мотивацію до навчання у початковій школі	
<i>Левченко К. П., Богдан Т. М.</i>	59
Розвиток математичних компетентностей у майбутніх першокласників за допомогою інноваційних методів	
<i>Меліхова В. В.</i>	62
Система ранньої профілактики дискалькульї у дітей дошкільного віку: підготовка майбутніх першокласників до успішного опанування математичних навичок	
<i>Нікулочкіна О. В.</i>	65
До проблеми формування математичних уявлень і понять у дошкільників і першокласників	
<i>Остапенко В. С., Запорожченко Т. П.</i>	68
Наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять у першокласників	
<i>Покрова С. В.</i>	71
Використання ігрових методів для формування математичних уявлень у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку	

В.С. Остапенко

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Національний університет “Чернігівський колегіум”

імені Т.Г.Шевченка

м. Чернігів, Україна

e-mail: vikaostapenko855@gmail.com

Т.П. Запорожченко

кандидатка педагогічних наук, доцентка,

Національний університет “Чернігівський колегіум”

імені Т.Г.Шевченка

м. Чернігів, Україна

ORCID: 000-0002-0835-2348

e-mail: zaporozhhtp@gmail.com

НАСТУПНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ У ФОРМУВАННІ МАТЕМАТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ І ПОНЯТЬ У ПЕРШОКЛАСНИКІВ

Постановка проблеми. Сучасна початкова освіта стикається з низкою викликів, одним із яких є забезпечення наступності у навчанні математики. Дошкільна освіта формує у дітей базові математичні уявлення, такі як лічба, порівняння кількостей, орієнтація у просторі та часі. Проте ці знання можуть мати фрагментарний характер, що ускладнює перехід до систематичного навчання у школі. Відсутність чіткої наступності між дошкільною та початковою ланками освіти може призводити до проблем у засвоєнні нового матеріалу, зниження мотивації дітей, формування страху перед математикою.

Додатково, сучасна початкова школа ставить перед собою завдання не лише передавати знання, а й формувати математичне мислення, вчити дітей аналізувати, робити висновки, знаходити закономірності. Тому важливо розробляти ефективні методики навчання, які дозволять зробити процес пізнання логічним, доступним і цікавим для першокласників.

Мета. Метою цієї публікації є дослідження наступності та перспективності у формуванні математичних уявлень і понять у першокласників. Зокрема, визначаються ключові труднощі, з якими стикаються діти під час переходу від дошкільної освіти до початкової школи, а також аналізуються методи, що сприяють гармонійному навчанню. Окрему увагу приділено методичним прийомам, які допомагають дітям адаптуватися до шкільного навчання, формувати математичне мислення та підвищувати рівень математичної грамотності. Також розглядаються перспективи вдосконалення методик навчання, що сприятимуть ефективному розвитку математичних компетентностей молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Наступність у навчанні математики передбачає забезпечення безперервності процесу формування математичних знань та навичок. Діти приходять до школи з певними уявленнями про кількість, форму, просторові відношення, отриманими в дошкільних закладах

або в сімейному середовищі. Важливо, щоб програма початкової школи будувалася на основі цих знань, поступово розширюючи і поглиблюючи їх.

Одним із ефективних підходів є використання знайомих дітям методів навчання, таких як ігрова діяльність, моделювання та використання наочності. Це допомагає дітям комфортніше адаптуватися до нових умов навчання та сприяє кращому засвоєнню матеріалу. Наприклад, у навчанні лічби можна використовувати предмети, які дитина бачить у повсякденному житті, що робить процес пізнання більш цікавим і доступним. Важливим аспектом є також урахування індивідуальних особливостей учнів, що дозволяє кожній дитині розвиватися у своєму темпі та уникати стресових ситуацій, пов'язаних із новими викликами.

Перспективність у навчанні означає не лише підтримку попереднього набутого досвіду, а й поступове ускладнення матеріалу. Важливо формувати в учнів системне математичне мислення, розвивати вміння аналізувати, узагальнювати та застосовувати знання на практиці. Одним із ключових методів є використання дидактичних ігор, які допомагають розвивати логічне мислення, увагу та пам'ять дітей. Наприклад, гра «Математичне доміно» сприяє розвитку навичок складання і віднімання, а логічні загадки розвивають аналітичне мислення.

Також ефективними є проблемні завдання, що мотивують учнів до активного пошуку рішень та розширюють їхнє математичне світосприйняття. Використання інтегрованих завдань дозволяє пов'язати математичні поняття з іншими сферами знань, такими як природознавство, мистецтво або технології, що сприяє глибшому їх розумінню та практичному застосуванню. Наприклад, під час уроку математики можна пропонувати учням вимірювати довжину предметів, розраховувати час або аналізувати просторові співвідношення, що підвищує практичну цінність знань.

Перспективність навчання також включає дотримання принципів поступовості, систематичності та практичної спрямованості. Поступовість передбачає подання матеріалу від простого до складного, що дозволяє дітям засвоювати нові поняття без перевантаження. Наприклад, першокласники спочатку вчать порівнювати предмети за розміром та кількістю, потім освоюють основні арифметичні дії та лише після цього переходять до складніших завдань, таких як розв'язання рівнянь.

Систематичність означає, що кожен новий елемент знань ґрунтується на попередньому досвіді учня, забезпечуючи логічний зв'язок між темами. Практична спрямованість є особливо важливою, оскільки вона допомагає дітям побачити застосування математичних знань у повсякденному житті, що підвищує мотивацію до навчання. Зокрема, діти можуть використовувати математику для підрахунку грошей у магазині, визначення часу або вимірювання відстаней.

Висновки. Наступність і перспективність у формуванні математичних уявлень і понять у першокласників є основою успішного навчання та подальшого розвитку математичних здібностей. Узгоджена робота дошкільних

закладів і початкової школи сприяє поступовому входженню дитини у навчальний процес, формуванню міцних знань і позитивного ставлення до математики. Використання дидактичних ігор, проблемних завдань, інтегрованих методів дозволяє зробити навчання цікавим і ефективним. Перспективою подальших досліджень є розробка інноваційних методик навчання, спрямованих на розвиток креативного мислення та математичних компетентностей молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Дидактика початкової школи. – Київ: Освіта, 2021.
2. Білавич Г., Довгий О., Головчак Н. Розвиток мовної особистості молодшого школяра на уроках математики та інформатики. Освітній простір України. 2019. № 17. С. 318–324.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти. URL: <http://osvita.ua/legislation/Ser osv/17911/>
4. Козак Л. М., Лисенко О. В. Методика навчання математики у початковій школі. – Харків: Ранок, 2022.
5. Нова українська школа. URL: <https://mon.gov.ua>
6. Савченко О. Я. Концептуальні основи наступності між дошкільною та початковою освітою. – Київ: Педагогічна думка, 2020.

Анотація. Остапенко Вікторія Сергіївна. Наступність та перспективність у формуванні математичних уявлень і понять у першокласників. У статті розглядається забезпечення наступності та перспективності у формуванні математичних уявлень у першокласників. Аналізуються труднощі адаптації дітей до нових умов навчання та методи, що сприяють ефективному засвоєнню математичних понять. Зокрема, підкреслюється роль дидактичних ігор, практичних завдань та інтегрованих методів навчання.

Ключові слова: наступність, перспективність, математичні уявлення, початкова освіта, першокласники.

Abstract. Ostapenko Viktoriya Serhiivna. Continuity and prospects in the formation of mathematical ideas and concepts in first-graders. The article considers ensuring continuity and prospects in the formation of mathematical ideas in first-graders. The difficulties of children's adaptation to new learning conditions and methods that contribute to the effective mastery of mathematical concepts are analyzed. In particular, the role of didactic games, practical tasks, and integrated teaching methods is emphasized.

Key words: continuity, perspective, mathematical concepts, primary education, first-graders.

Збірник тез доповідей

**Наступність у навчанні математики в умовах
реформи загальної середньої освіти:
реалії та перспективи**

Сайт бібліотеки Університету Ушинського:

<https://library.pdpu.edu.ua>